

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Jana Hejzlar
08-563 088 19
jana.hejzlar@hsv.se
YTTRANDE
2009-01-13
Reg.nr 13-5886-08

Remissvar Regeringskansliets promemoria om förslag till examensbeskrivning för konstnärlig doktorexamen m.m. (U2008/8022/UH)

Högskoleverket har anmodats att yttra sig över den rubricerade promemorian och vill lämna följande synpunkter:

Högskoleverket ser det som positivt att en konstnärlig doktorexamen införs. Verket har inget att erinra mot den föreslagna förändringen i högskolelagens 2 kap. 5 a §. Däremot bör det i förslaget till ändring i högskoleförordningens 3 kap. 6 § ”Organet ska benämnas nämnden för konstnärligt utvecklingsarbete.” göras ett tillägg nämligen *eller nämnden för konstnärligt utvecklingsarbete, konstnärlig utbildning på forskarnivå och konstnärlig forskning.*

Konstnärlig utbildning på forskarnivå

Konstnärlig forskarutbildning har i flera år bedrivits vid Göteborgs och Lunds universitet. De utexaminerade får titeln Filosofie doktor, vilket är en klart missvisande benämning.

I den nya examensordningen (2007) infördes konstnärliga examina på grundnivå och avancerad nivå, vilket medför att det är logiskt att liksom för det som gäller för generella examina även inom detta område införs utbildning på forskarnivå. Införande av konstnärlig doktorexamen blir en tydlig signal att denna typ av forskarutbildning är något annat och kan ta sig andra former än forskning inom näraliggande humanistiska vetenskaper, något som Högskoleverkets bedömaregrupper lyft fram i utvärderingarna av de konstnärliga utbildningarna (2006). Införande av en särskild konstnärlig doktorexamen, med vad det för med sig av krav på framtagande av utbildningsplaner m.m. vid de berörda lärosätena, kommer också att leda till att de konstnärliga utbildningar som vill anordna forskarutbildning får reflektera över och verbalisera det specifika i begreppet konstnärlig forskning. Forskarutbildade konstnärer kan säkert också sägas stärka såväl konsten som högskolan i övrigt.

Högskoleverket anser dessutom att de konstnärliga examina bör följa samma ordning som gäller för generella examina. Följaktligen bör även en konstnärlig licentiatexamen införas.

Skäl till det föreslagna tilläget i förslaget till ändring i högskoleförordningens 3 kap. 6 §

I regeringkansliets promemoria sägs i avsnittet Konstnärlig forskning och utvecklingsarbete bl.a.:

”I förslaget till examensbeskrivning används, bl.a. av praktiska skäl, olika former av orden (konstnärlig) forskning i stället för den mer otympliga formuleringen konstnärligt utvecklingsarbete. Någon skillnad mellan begreppen avses inte. Om begreppen konstnärlig forskning och konstnärligt utvecklingsarbete används synonymt aktualiseras frågan om det kan finnas skäl till att överge begreppet konstnärligt utvecklingsarbete i högskoleförfattningarna ...”

Högskoleverket anser att detta kan öppna för en mycket olycklig utveckling inom det konstnärliga området. Ordet forskning har med åren börjat användas för både ett och annat och dessutom inom skolväsendet t.o.m. i förskolan. Inom högskolan, och i synnerhet i dess författningar, borde man vara mer stringent med innebörden i de begrepp man använder. Högskoleverket föreslår därför att följande begrepp används i dessa betydelser:

- Konstnärlig forskning = *konstnärlig verksamhet med särskilda krav på reflektion, dokumentation och kritisk granskning som bedrivs av forskarutbildade konstnärer*
- Konstnärlig forskarutbildning = *högskoleutbildning på forskarnivå inom det konstnärliga utbildningsområdet. Utbildningen leder till konstnärlig doktorsexamen.*
- Konstnärligt utvecklingsarbete = *dokumenterad konstnärlig verksamhet inom ramen för anställning vid konstnärlig utbildning*
- Konstnärlig verksamhet = *dokumenterad konstnärlig verksamhet (utanför högskolan)*

Om man jämför med högskolan i övrigt kan begreppen jämföras (men inte likställas) enligt följande:

- Konstnärlig forskning – *postdoktoral forskning*
- Konstnärlig forskarutbildning – *forskarutbildning*
- Konstnärligt utvecklingsarbete – *kompetensutveckling inom anställningen*
- Konstnärlig verksamhet – *beprövad erfarenhet*

Behörighet för anställning

Väl definierade begrepp behövs på sikt för att inte skapa oklarhet om behörighet för anställning. Tanken med utbildning är att man utvecklas. Detta ska rimligtvis även gälla konstnärlig forskarutbildning, dvs att konstnärer ska utvecklas och nå en djupare konstnärlig kompetens. Det borde vara naturligt att denna kompetens kommer de studerande vid konstnärliga utbildningar till godo, och alltså bör man fundera kring behörighetsreglerna för anställning som konstnärlig professor, lektor eller adjunkt. Frågan kommer förr eller senare att dyka upp när konstnärliga doktorer börjar examineras och söka lärartjänster. Hur ska då dessa bedömas i förhållande till sina odisputerade kolleger? Om man likställer konstnärlig forskning med konstnärligt utvecklingsarbete kan inte forskarutbildningen sägas vara någon särskild merit, för vilken konstnär kan inte sägas ägna sig åt konstnärlig utveckling?

På sikt är det rimligt att man börjar likställa de konstnärliga utbildningarna i lärarhänseende med andra akademiska yrkesutbildningar där såväl disputerade som praktiker bör finnas representerade.

Beslut om detta yttrande har fattats av universitetskanslern efter föredragning av utredare Jana Hejzlar i närvaro av huvudsekreterare Lena Adamson, avdelningschef Clas-Uno Frykholm och informationschef Eva Ferndahl. I ärendets beredning deltog också utredare Anton Ridderstad.

Anders Flodström

Jana Hejzlar